

POSTANOWIENIE

Dnia 5 maja 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Krzysztof Wiak (przewodniczący)

SSN Janusz Niczyporuk (sprawozdawca)

SSN Grzegorz Żmij

w sprawie ze skargi P. Sp. z o.o. w B.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki
w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Krakowie, I Wydział Cywilny
w sprawie o sygn. akt I AGa 59/23,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych

w dniu 5 maja 2026 r.,

- 1. stwierdza, że w postępowaniu prowadzonym przed Sądem Apelacyjnym w Krakowie, I Wydział Cywilny w sprawie I AGa 59/23 nastąpiła przewlekłość postępowania;**
- 2. przyznaje P. Sp. z o.o. w B. od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Krakowie sumę pieniężną w wysokości 2 000 zł (dwa tysiące złotych) za okres od 6 lutego 2023 r. do 20 lutego 2026 r.;**
- 3. oddala skargę w pozostałym zakresie;**
- 4. nakazuje zwrócić ze Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Krakowie na rzecz P. Sp. z o.o. w B. kwotę 200 (dwieście) zł tytułem nienależnie pobranej opłaty od skargi;**
- 5. zasądza od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Krakowie na rzecz P. Sp. z o.o. w B. kwotę 257 zł (dwieście pięćdziesiąt siedem złotych), wraz z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia**

wydania niniejszego orzeczenia do dnia zapłaty tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Janusz Niczyporuk Krzysztof Wiak Grzegorz Żmij

UZASADNIENIE

P. Sp. z o.o. z siedzibą w B. (dalej również: „skarżąca”), reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika, w skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (dalej: „skarga na przewlekłość” lub „skarga na przewlekłość postępowania”) z dnia 28 maja 2025 r. wniosła o:

1. stwierdzenie, że w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Krakowie, I Wydział Cywilny, w sprawie dotyczącej apelacji pozwanych Ł.L. i A.L. (sygn. akt I AGa 59/23), wniesionej od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie, IX Wydział Gospodarczy z dnia 8 listopada 2022 r. wydanego w postępowaniu w sprawie z powództwa skarżącej, nastąpiła przewlekłość postępowania;
2. wydanie Sądowi rozpoznającemu wskazaną wyżej sprawę zalecenia, mając na uwadze brzmienie art. 374 k.p.c., aby:
 1. rozpoznał przedmiotową sprawę na posiedzeniu niejawnym w terminie 3 miesięcy od daty rozpoznania niniejszej skargi, albo
 2. jeśli Sąd uzna przeprowadzenie rozprawy za konieczne, wyznaczenie rozprawy w terminie 3 miesięcy od dnia rozpoznania niniejszej skargi, a termin rozprawy powinien zostać wyznaczony nie później niż w terminie 6 miesięcy od dnia rozpoznania przedmiotowej skargi,
3. przyznanie od Skarbu Państwa na rzecz skarżącej kwoty 10 000 zł (dziesięć tysięcy złotych) tytułem odszkodowania za przewlekłość postępowania w przedmiotowej sprawie,
4. zasądzenie od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w Krakowie kosztów niniejszego postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego w

niniejszym postępowaniu według norm przepisanych oraz kwoty 17 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa;

5. przeprowadzenie dowodu z potwierdzenia nadania i odbioru przesyłki z odpowiedzią na apelację, na potwierdzenie faktu, że ww. odpowiedź na apelację została wysłana do tut. Sądu w dniu 8 listopada 2023 r. i doręczona w dniu 13 listopada 2023 r.

Prezes Sądu Apelacyjnego w Krakowie, w odpowiedzi na skargę na przewlekłość postępowania, pismem z 13 czerwca 2025 r. wniósł o oddalenie skargi, a w przypadku jej uznania o przyjęcie mniejszej kwoty odszkodowania. Prezes Sądu Apelacyjnego w Krakowie uzasadniając przyczyny oddalenia skargi na przewlekłość postępowania jako wyłączną przyczynę, dla której sprawa nie została rozpoznana do czasu wniesienia skargi wskazał sytuację kadrową I Wydziału Cywilnego oraz liczbę spraw oczekujących. Dodał również, że w objętym skargą postępowaniu interes strony powodowej jest chroniony poprzez uregulowanie zawarte w art. 492§ 3 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga na przewlekłość postępowania zasługiwała na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 2 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego. W art. 2 ust. 2 powołanej ustawy doprecyzowuje, że przy badaniu tego, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie.

Ustawa o skardze na przewlekłość postępowania nie określa wyraźnie, jaki okres oczekiwania na rozpoznanie sprawy należy uznać za nieuzasadnioną zwłokę. Judykatura Sądu Najwyższego stoi na stanowisku, że o przewlekłości postępowania apelacyjnego można mówić z reguły w przypadku bezczynności sądu drugiej instancji polegającej na niewyznaczeniu rozprawy apelacyjnej, która trwa co najmniej 12 miesięcy (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 12 maja 2005 r., III SPP 96/05; z 16 marca 2006 r., III SPP 10/06; z 21 marca 2006 r., III SPP 13/06; z 14 lipca 2016 r., III SPP 55/16; z 7 marca 2017 r., III SPP 6/17; z 19 października 2017 r., III SPP 42/17; z 21 lutego 2018 r., III SPP 3/18; z 22 stycznia 2019 r., I NSP 71/18; z 3 grudnia 2019 r., I NSP 160/19; z 28 września 2021 r., I NSP 145/21). Sąd Najwyższy zwracał jednak uwagę, że nieuprawniona jest teza, iż przekroczenie okresu 12 miesięcy trwania postępowania oznacza automatycznie wystąpienie stanu przewlekłości, bez względu na okoliczności danej sprawy, a oceniając czy w danej sprawie mamy do czynienia z przewlekłością postępowania należy brać pod uwagę kryteria określone w art. 2 tej ustawy, zgodnie z którymi dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 11 lipca 2019 r., I NSP 48/19; z 6 maja 2020 r., I NSP 34/20; z 10 listopada 2020 r., I NSP 142/20; z 28 września 2021 r., I NSP 145/21).

Podobnie przesłanki stwierdzenia przewlekłości postępowania określa Europejski Trybunał Praw Człowieka, który ocenia, czy przewlekłość postępowania jest nieuzasadniona, w świetle szczególnych warunków sprawy i przy uwzględnieniu takich kryteriów, jak skomplikowanie (stopień złożoności) sprawy, zachowanie stron i organów prowadzących sprawę oraz znaczenia materii objętej skargą (wyroki Europejskiego Trybunału Praw Człowieka: z 21 września 2000 r., skarga nr 33082/96, w sprawie Wojnowicz przeciwko Polsce; z 4 kwietnia 2000 r., skarga nr 38670/97, w sprawie Dewicka przeciwko Polsce; z 26 października 2000 r., skarga nr 25693/94, w sprawie Sobczyk przeciwko Polsce; z 26 lipca 2001 r., skarga nr 29691/96, w sprawie Jedamski przeciwko Polsce; z 14 stycznia 2003 r., skarga nr 39505/98, w sprawie W.M. przeciwko Polsce; zob. też M.A. Nowicki,

Europejski Trybunał Praw Człowieka – orzecznictwo, *Tom I – Prawo do rzetelnego procesu sądowego*, Kraków 2001, s. 46 i n. oraz powołane tam orzecznictwo tego Trybunału, a także postanowienie Sądu Najwyższego z 11 lipca 2019 r., I NSP 48/19; z 28 września 2021 r., I NSP 145/21). W orzecznictwie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka nie określono sztywnych granic czasowych postępowania, których przekroczenie mogłoby być automatycznie uznane za przewlekłość postępowania. Ocena spełnienia obowiązku zależy od okoliczności konkretnej sprawy, a więc wymaga uwzględnienia wielu czynników wpływających na tok postępowania (zob. P. Gorajewski, *Rozsądny termin rozpoznania sprawy przez sąd w świetle standardu Rady Europy a praktyka sądownoadministracyjna* (w:) *Stosowanie Prawa Europejskiego w orzecznictwie sądowym z 2019 r.*, s. 69-70 oraz powołane tam orzecznictwo ETPC). Przewlekłość postępowania nie ocenia się zatem w sposób mechaniczny, lecz w każdej sprawie indywidualnie (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 11 lipca 2019 r., I NSP 48/19; z 6 maja 2020 r., I NSP 34/20; z 10 listopada 2020 r., I NSP 142/20; z 28 września 2021 r., I NSP 145/21).

W niniejszej sprawie czas oczekiwania na wyznaczenie terminu rozprawy przez Sąd Apelacyjny w Krakowie przekroczył 24 miesiące. Przedmiotowa sprawa wpłynęła do I Wydziału Cywilnego Sądu Apelacyjnego w Krakowie w dniu 6 lutego 2023 r. z apelacjami pozwanych. W dniu 8 lutego 2023 r. wylosowany został sędzia referent, zaś w dniu 19 kwietnia 2023 r. wydano zarządzenie wzywające pozwanych do uzupełnienia braków formalnych apelacji oraz wniosków o zwolnienie od kosztów sądowych. Zarządzeniem z dnia 28 czerwca 2023 r. pozwani zostali wezwani do uzupełnienia dalszych braków wniosków o zwolnienie od kosztów sądowych. Sąd Apelacyjny postanowieniem z dnia 9 sierpnia 2023 r. uwzględnił częściowo wnioski pozwanych o zwolnienie od kosztów sądowych a zarządzeniem z dnia 21 września 2023 r. wezwał pozwanych do uiszczenia braków fiskalnych apelacji. Zarządzeniem z dnia 18 października 2023 r. doręczono odpis apelacji stronie powodowej, a na podstawie zarządzenia z dnia 11 grudnia 2023 r. zarządzono doręczenie pisma procesowego każdemu z pozwanych.

Długość tego okresu dowodzi, że w sprawie prowadzonej przed Sądem Apelacyjnym w Krakowie pod sygn. akt I AGa 59/23 nastąpiła przewlekłość

postępowania, tym bardziej, że 23 stycznia 2024 r. zarządzono złożenie akt w archiwum. W tym kontekście należy zauważyć, że 20 lutego 2026 r. zapadł wyrok w niniejszej sprawie. Dlatego też Sąd Najwyższy stwierdza przewlekłość tego postępowania na podstawie art. 12 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania.

Ustosunkowując się do argumentów podniesionych przez uczestnika postępowania należy zaznaczyć, że za okoliczność usprawiedliwiającą Sąd Apelacyjny w Krakowie nie można uznać okoliczności wpływu dużej ilości spraw przy ograniczonym składzie osobowym sędziów w nim orzekających. W orzecznictwie przyjmuje się bowiem, że trudności kadrowe nie mogą mieć zasadniczo wpływu na rozpoznawanie spraw w rozsądnym terminie (postanowienia Sądu Najwyższego: z 17 lutego 2012 r., III SPP 2/12 i z 6 maja 2020 r., I NSP 34/20). Duży napływ spraw, jak również ograniczona ilość sędziów mogących je rozpoznać, nie może przecież usprawiedliwiać przewlekłości postępowania i tym samym wpływać negatywnie na sytuację strony, której przysługuje prawo do rozpoznania jej sprawy w rozsądnym terminie.

Uwzględniając skargę na przewlekłość postępowania apelacyjnego, stosownie do treści art. 12 ust. 4 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, Sąd Najwyższy miał obowiązek rozstrzygnąć wniosek skarżącego o zasądzenie od Skarbu Państwa odpowiedniej sumy pieniężnej. Przyznanie odpowiedniej sumy pieniężnej stanowi sankcję dla państwa za wadliwe zorganizowanie wymiaru sprawiedliwości oraz rekompensatę dla skarżącego za krzywdę moralną spowodowaną przewlekłością postępowania (postanowienie Sądu Najwyższego z 6 stycznia 2006 r., III SPP 154/05). Wysokość przyznanej sumy pieniężnej powinna być proporcjonalna do czasu trwania zwłoki, jej przyczyn oraz dolegliwości dla skarżącego. Odpowiednia suma pieniężna pełni rolę swoistego zadośćuczynienia za stres i frustrację, spowodowane przewlekłością postępowania sądowego (postanowienia Sądu Najwyższego: z 9 kwietnia 2019 r., I NSP 9/19; z 24 lutego 2016 r., III SPP 53/15).

Skarżąca wniosowała o przyznanie sumy pieniężnej w kwocie 10 000 zł. Sąd Najwyższy wziął pod uwagę charakter i znaczenie sprawy oraz czas trwania zwłoki w podejmowaniu czynności przez Sąd Apelacyjny w Krakowie, jak również to,

że zasądzenie sumy pieniężnej nie ma na celu wyrównanie szkody powstałej na skutek przewlekłości postępowania i nie znalazł podstaw do przyznania skarżącej pełnej żądanej przez kwoty. Sąd Najwyższy w sprawie nie stwierdził żadnych szczególnych przesłanek za tym przemawiających. W ocenie Sądu Najwyższego kwota 2 000 zł (dwa tysiące złotych) w pełni rekompensuje zaistnienie i skutki przewlekłości postępowania. Z tych też względów, skarga podlegała oddaleniu w pozostałym zakresie.

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy na podstawie art. 12 ust. 2 i 4 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania orzekł jak w pkt 1 i 2 sentencji postanowienia, oddalając skargę w pozostałym zakresie na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość w punkcie 3.

Podstawę orzeczenia o kosztach sądowych w punkcie 4 postanowienia – uiszczonej przez skarżącą opłacie od skargi w kwocie 200 zł – stanowi art. 17 ust. 3 ustawy o skardze na przewlekłość, zgodnie z którym uwzględniając lub odrzucając skargę, sąd z urzędu zwraca uiszczoną od niej opłatę.

O kosztach postępowania skargowego w punkcie 5 postanowienia (wynagrodzenie pełnomocnika w wysokości 240 zł oraz 17 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa) orzeczono na podstawie art. 98 § 1, 1¹ i 3 w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. i w zw. z art. 8 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania oraz § 14 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. 2026, poz.118).

Janusz Niczyporuk Krzysztof Wiak Grzegorz Żmij

(J.C.)

[r.g.]